

Commissiedebat Nettarieven

Er zijn grote investeringen nodig in het elektriciteitsnet. Het recente IBO-rapport spreekt over een benodigde €200 miljard. Holland Solar, NedZero en Energy Storage NL wijzen erop dat deze kosten echter fors omlaag kunnen worden gebracht door beter gebruik te maken van het bestaande net, met lokale opwek, flexibiliteit en slimme opslag. Momenteel wordt namelijk slechts 40% van de totale netcapaciteit daadwerkelijk benut.¹ Door het zwaarder te belasten en redundante (vrije) capaciteit beschikbaar te stellen kan het net veel efficiënter worden benut. Het IBO-rapport laat zien dat de investeringsbehoefte hiermee tot wel 20% omlaag kan worden gebracht. Daarmee besparen we tientallen miljarden euro's, vergroten we onze leveringszekerheid en energieonafhankelijkheid, verlagen we de ruimtelijke impact van netverzwaring én houden we grip op de energierekening.

We waarderen daarom de inzet van het kabinet om verder te onderzoeken hoe het elektriciteitsnet zwaarder kan worden belast en de kritische blik ten opzichte van het invoedingstarief. Tegelijkertijd ontbreekt in de kabinetsreactie op het IBO-rapport een helder langetermijnperspectief voor zowel vraag als aanbod van hernieuwbare energie, waarmee ook het effect op netkosten onzeker blijft. Een helder langetermijnperspectief is essentieel om vertrouwen te scheppen waarmee investeringen loskomen. In deze inbreng delen wij onze visie voor het Commissiedebat Nettarieven, waarbij we ingaan op onze zorgen het invoedingstarief, flexibel netgebruik voor kleinverbruikers en afnametarieven voor batterijen.

Invoedingstarief leidt tot hogere systeemkosten

Met grote investeringen in het elektriciteitsnet in het vooruitzicht is het begrijpelijk dat er wordt gekeken naar een evenwichtige verdeling van de kosten. Onze sectoren moedigen het kabinet aan om daarbij te kijken naar het aantrekken van extra financiering uit Europese fondsen, zoals de Connecting Europe Facility (CEF), en naar bijdragen uit de algemene middelen. Omdat netverzwaring in essentie een publieke investering in het collectieve energiesysteem is, ligt het voor de hand om dit vanuit publieke middelen te financieren. Ook waarderen we de kritische blik van het kabinet op het invoedingstarief voor energieproducenten dat op dit moment door de ACM wordt onderzocht.

Met het invoedingstarief zouden producenten van duurzame stroom, kernenergie en fossiele elektriciteitsopwekking, bijdragen aan de kosten die de netbeheerders maken, bijvoorbeeld netverzwaring. Hier werd eerder onderzoek naar gedaan door [CE Delft](#). Op basis van dit onderzoek kan niet worden verwacht dat invoering van een invoedingstarief zal leiden tot maatschappelijke voordelen zoals net efficiëntie, het vergroten van energieonafhankelijkheid of lagere kosten voor afnemers. Toch is de ACM een besluitvormingstraject over het invoedingstarief gestart. Hieronder delen wij de verwachte effecten van het invoeren van een invoedingstarief.

! Extra maatschappelijke kosten

Het invoedingstarief is geen herverdelingsvraagstuk waarbij de verdeling verandert maar de kosten gelijk blijven. De invoering van het invoedingstarief leidt namelijk tot extra maatschappelijke kosten, die bovendien minder efficiënt worden uitgegeven. Eind 2024

¹ <https://www.bcg.com/publications/2024/netherlands-haal-de-kink-uit-de-kabel>

verzocht de Kamer per [motie](#) om een invoedingstarief in combinatie met een CfD uit te laten werken door de ACM. CE Delft bestudeerde 3 verschillende scenario's voor de invoering van het invoedingstarief. In alle scenario's wordt de energierekening voor de afnemer duurder. Slechts één scenario laat een neutraal effect zien voor de afnemer, maar alleen wanneer de aannahme wordt gedaan dat de negatieve effecten worden gecompenseerd door overheidssubsidie. Het kabinet heeft in reactie op het IBO-rapport al laten weten dat bestaande projecten niet kunnen worden gecompenseerd voor het invoedingstarief. Tevens zou dit veel omslachtiger zijn dan directe financiering vanuit de algemene middelen, het verplaatst immers de kosten van de netbeheerders naar het Rijk. Ook onderzoek van [Aurora](#) laat zien dat zowel de maatschappelijke kosten als de energierekening voor afnemers hoger worden.

! Investeringsklimaat en vertraging van energietransitie

Het idee achter het invoedingstarief is om op drukke delen van het net hogere tarieven te rekenen, afhankelijk van tijd en locatie. Dat klinkt goed, maar het pakt in de praktijk negatief uit. Als nettatarieven in een gebied kunnen veranderen tijdens de levensduur van een opwekinstallatie, ontstaat er grote onzekerheid over de hoogte en de ontwikkeling van nettatarieven gedurende de ingebruikname van de installatie. Hiermee wordt de businesscase minder voorspelbaar. Investeerders en banken nemen in zulke gevallen het slechtste scenario als uitgangspunt wat leidt tot hoge financieringskosten. Dit heeft een negatieve impact op het investeringsklimaat voor hernieuwbare energie in Nederland. Dit vertraagt onze energieonafhankelijkheid en de energietransitie.

Daarbij zijn er vanuit de duurzame energiesector en de financiële sector ook grote zorgen over het invoedingstarief voor *bestaande projecten*. Deze projecten zijn gerealiseerd zonder rekening te kunnen houden met een invoedingstarief en kunnen door de invoering financieel onder water komen te staan wat kan leiden tot faillissementen. De invoering van het invoedingstarief zou daarmee gemaakte afspraken wijzigen en het vertrouwen in overheidsbeleid schaden.

! Businesscase van wind op zee

De businesscase voor wind op zee is de afgelopen jaren zwaar onder druk komen te staan. Hierdoor is het niet meer vanzelfsprekend dat ontwikkelaars in zullen dienen op de aankomende aanbestedingen voor nieuwe kavels voor wind op zee. Het invoedingstarief verslechtert de situatie aanzienlijk en kan ertoe leiden dat de realisatie van wind op zee tot stilstand komt. Het besluitvormingstraject van ACM brengt daarmee het langjarige overheidsbeleid om windenergie op zee te ontwikkelen in gevaar en wordt in de kabinetsreactie op het IBO-rapport *bijzonder risicovol* bestempeld. Het is daarnaast mogelijk om wind op zee uit te sluiten van het invoedingstarief, omdat hier andere regels voor gelden dan het net op land.

Flexibel netgebruik kleinverbruikers

De energietransitie vraagt niet alleen om meer netcapaciteit, maar ook om slimmer gebruik van het bestaande net. Flexibeler gebruik van het net door gebruik in daluren te stimuleren kan hieraan bijdragen. Holland Solar, NedZero en ESNL steunen het principe van prijsprikkels die netvriendelijk gedrag stimuleren, maar waarschuwt dat dit wel op eenvoudige wijze opgezet moet worden. Daarom is het cruciaal dat flexibele tarieven gepaard gaan met duidelijke en uniforme kaders en communicatie. Ook is het belangrijk dat slimme technieken om het energiegebruik te sturen, zoals thuisbatterijen, boilers op zonne-energie en

energiemanagementsystemen, door een dergelijke maatregel worden ondersteund. De [motie](#) van D66 die na het reces in stemming wordt gebracht biedt hiervoor de juiste ondersteuning.

Batterijen zijn geen afnemers

In Nederland betalen batterijen het volledige afnametarief, terwijl ze elektriciteit slechts tijdelijk opslaan en later doorleveren aan echte verbruikers. Dit belemmert de uitrol van batterijen en zorgt voor een ongelijk speelveld met landen als België, Duitsland en het VK, waar batterijen (tijdelijk) zijn vrijgesteld van deze tarieven. Hoewel het kabinet werkt aan Europese harmonisatie, duurt dat nog jaren. Met het Tijdsduurgebonden Transportrecht (TDTR) kunnen batterijen nu een aanzienlijke korting krijgen, maar door beperkte netruimte is dat vaak slechts voor een deel van het project mogelijk. Daardoor komen batterijprojecten maar mondjesmaat van de grond. TDTR is een goede eerste stap, maar ontoereikend voor de schaal die volgens netbeheerders nodig is richting 2050. We vragen de Kamer om de minister te bevragen over oplossingen voor het ruimtegebrek binnen TDTR en te kijken naar buitenlandse tariefaanpakken die snelle opslagontwikkeling mogelijk maken.

Daarom doen wij de volgende aanbevelingen:

1. **Voer het invoedingstarief niet in:** en doe een beroep op de ACM om de ontwikkeling van een invoedingstarief op te schorten. Voorkom dat de energierekening stijgt voor afnemers, de leveringszekerheid afneemt en duurzame investeringen vertragen.
2. **Verdeling van de kosten:** Kijk naar financiering vanuit de algemene middelen of de rekening over een langere periode te spreiden heeft de grootste impact en biedt veel voordelen voor alle netgebruikers.
3. **Versnel flexibiliteit en lokale opwek:** Zet concrete doelen voor flexibiliteit (zoals batterijen en vraagrespons), stimuleer lokale opwek met directe afname en versnel vergunningsprocedures, zodat we netkosten structureel kunnen te verlagen.
4. **Flexibel netgebruik kleinverbruikers:** Zorg voor eenvoudige, uniforme en goed gecommuniceerde prijsprikkels die flexibel netgebruik stimuleren en ondersteun de [motie](#) voor de flexbonus.
5. **Verwijder financiële barrières voor batterijen:** Zorg dat batterijen geen volledige afnametarieven meer betalen of stel een tijdelijke vrijstelling in, in lijn met buurlanden, om investeringen mogelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

Jeroen Neefs, directeur Energy Storage NL
Wijnand van Hooff, directeur Holland Solar
Jan Vos, voorzitter NedZero

Bij vragen kunt u mailen naar floor.maassen@hollandsolar.nl